

YENİ İLETİŞİM ORTAMLARINDA TÜRKÇE: GÜNCEL SORUNLAR VE TERİM ÖNERİLERİ ÇALIŞTAYI RAPORU

03 Aralık 2019 Salı

İstanbul Gelişim Üniversitesi

Raporu Hazırlayanlar

Dr. Öğr. Üyesi N. Hanzade Uralman, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Akçay, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

**Bu alıştay İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul Okan Üniversitesi,
Türk Dil Kurumu ve Türkiye Bilişim Derneği iřbirlięiyle dzenlenmiřtir.**

alıřtay Raportörleri

Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Özen

Öğr. Gör. Hazal İnaltekin

Ar. Gör. Emre Yüksel

Ar. Gör. Sencer Turhan

Ar. Gör. Hüseyin Budak

Proje Koordinatörleri

Dr. Öğr. Üyesi Pelin Ekşi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi Deniz Akçay, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

Dr. Öğr. Üyesi N. Hanzade Uralman, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

Düzenleme Komitesi

Prof.Dr. Burhan Aykaç, İstanbul Gelişim Üniversitesi Rektörü

Prof.Dr. Kürşat Yalçiner, İstanbul Gelişim Üniversitesi İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Mithat Baydur, İstanbul Okan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi Dekanı

Dr. Öğretim Üyesi Pelin Ekşi, İstanbul Gelişim Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Deniz Akçay, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

Dr. Öğretim Üyesi N. Hanzade Uralman, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü Başkanı

Dr. Öğretim Üyesi Eren Efe, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

Dr. Öğretim Üyesi Zeynep Genel, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Özen, İstanbul Gelişim Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Görevlisi Hazal İnaltekin, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

Araştırma Görevlisi Emre Yüksel, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

Araştırma Görevlisi Ercan Tugay Akın, İstanbul Gelişim Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü

İçindekiler

Tanım, Amaç ve Kapsam.....	5
Yöntem.....	8
Katılımcılar.....	9
Çalışma Gruplarının Tespit Ettiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....	12

Tanım, Amaç ve Kapsam

İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte hem geleneksel alanlarda yeni kavramlar hem de yeni araştırma ve çalışma sahaları ortaya çıkmıştır. Bu noktada batı dillerinden alınma terimler kullanılmaktadır. Bu da kavram karmaşasına, anlam kazalarına ve bu alanların toplumun diğer kesimlerine tanıtılmasında ifade zorluklarına neden olabilmektedir.

İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya bölümü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul Okan Üniversitesi Uygulamalı Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü ve Türk Dil Kurumu'nun işbirliği ile düzenlenen bu çalıştay, yeni iletişim ortamlarını kullanan disiplinlerin ve mesleklerin ilgisi dahilindeki terimlerin Türkçeleştirilmesine yönelik öneriler getirmeyi amaçlamaktadır. Çalıştay çalışma alanları "Endüstri 4,0 ve Yapay Zeka", "Toplum 5,0", "Dijital İtibar", "Dijital Medya" ve "Siber Güvenlik" olarak tespit edilmiştir. Çalıştay sonucunda farklı alanların güncel kavram sorunlarıyla ilgili tespitler ortaya konacak ve yabancı dil kökenli terimler yerine kullanılabilir Türkçe terim önerileri sunulacaktır. Buna göre her çalışma alanına yönelik amaçlar şöyledir:

Endüstri 4,0 ve Yapay Zeka: Sanayi devriminin dördüncü nesli olarak değerlendirilen endüstri 4.0 çağdaş otomasyon sistemini, veri alışverişlerini ve üretim teknolojilerini içeren geniş kapsamlı bir terimdir. Bilişim teknolojileri ile endüstri etkinliklerini bir araya getiren bu kavram gerek devlet gerek özel sektördeki tüm yapıları ve bireylerin yaşam koşullarını değiştirecek bileşenleri içermektedir.

Teknoloji üretmek, geliştirmek; güncel dünyanın parçası olabilmek için bu alanın Türkçeleştirilmesi yarar sağlayacaktır. Örneğin güncel bir tartışma olan Türkçe bir arama motorunun geliştirilmesi için öncelikle çağdaş bilgi ve iletişim teknolojilerini ve onların çıktısı olan içerikleri kendi dilimizde ifade edebilmeliyiz.

Bu çalışma grubunun Endüstri 4,0 ve Yapay Zeka konularına ait temel kavramsal sorunları tartışacak ve bu kavramlarla ilgili dilimizde karşılığı olmayan belli başlı terimlerin "Türkçe"sini üretmek için beyin fırtınası yapması. Konu ile ilgili tespit ve terim önerilerini ortaya koyması hedeflenmiştir.

Toplum 5,0: Teknoloji toplumlar tarafından bir tehdit olarak değil, bir yardımcı olarak algılanmalıdır. Bunun için de doğru biçimde yönetilmelidir. Teknolojiyi yönetebilmek ve toplumun ve bireyin dostu kılabilmek için onun içeriğini tüm yönleriyle kavramak ve yeni nesli, bu yeni dünya algısı ile yetiştirmek gerektirmektedir. Yabancı dillerden alıntılanan terimlerle Türkçe konuşulan bir dünyada bunu sağlamanın hem kuramsal hem uygulamaya dönük zorlukları vardır. Yabancı hissettiğimiz bir kavramı benimsememiz güçtür. İşte bu yüzden Toplum 5,0 felsefesini Türkçe anlatabilmek gerekmektedir.

Bu çalışma grubunun Toplum 5,0 felsefesine ait temel kavramsal sorunları tartışacak ve bu kavramlarla ilgili dilimizde karşılığı olmayan belli başlı terimlerin "Türkçe"sini üretmesi, konu ile ilgili tespit ve terim önerilerini ortaya koyması hedeflenmiştir.

Dijital İtibar: Bir kuruluşun paydaşlarının zihnindeki olumlu imajların bütünü anlamına gelen kurumsal itibar günümüzde internet ortamından bağımsız düşünülmemektedir. Çevrimiçi iletişim ortamlardaki görsel, işitsel ve yazılı içeriklere bağlı olarak oluşan negatif ya da pozitif algı karşısında itibar dijital boyutta da yönetilmeye başlanmıştır. Hızla değişen rekabet ortamında dijital fırsat ve tehditlerin stratejik bir biçimde yönetilmesi için bilgi iletişim teknolojilerinin sunduğu yeni yöntemlere ve uygulamalara başvurulmuş, böylelikle yeni kavramlar halkla ilişkiler, pazarlama ve reklam sektörüne girmiştir.

Bu çalışma grubunun, itibar yönetimi ve Halkla İlişkiler ile ilişkili sorunları ve terimleri ele alması, bu terimlerle ilgili dilimizde karşılığı olmayan belli başlı terimlerin "Türkçe"sini üretmeyi, konu ile ilgili tespit ve terim önerilerini ortaya koyması hedeflenmiştir.

Dijital Medya: Yeni iletişim teknolojileriyle birlikte bilginin internet ortamında paylaşılması ve internet kullanıcılarının içerik üreticisi haline gelmesi, iletişimin merkezine önce insanı, daha sonra insan beynini temel alan yapay zekayı koyan bir değişim yaratmıştır. Medyadaki bu değişim başta medya kuruluşları olmak üzere içerik üreten ve yayan her bireyi ve kurumu ilgilendirir hale gelmiştir. Kitle iletişim araçları arasında yer alan; gazete, dergi , televizyon ve radyo hepsi tek bir platforma 'mobil cihazlara' dönüşürken; yüz yüze iletişimde belirleyici olan beden dili, ses tonu, jest ve mimikler yerini tipografi, emoji ve aktarıldığı ortamın internet hızına, ekran

çözünürlüğüne ve kullanıcıların onları kullanabilme ergonomisine bırakmıştır. İçerik üretim ve dağıtım süreçlerindeki bu değişim yeni bir habercilik yaklaşımı doğurduğu kadar birey ve medya arasında çeşitli etkileşim olanakları da sunmuştur.

Bu çalışma grubunun "dijital medya" konusunda temel kavramsal sorunları tartışması, bu kavramlarla ilgili dilimizde karşılığı olmayan belli başlı terimlerin "Türkçe"sini üretmek için beyin fırtınası yapacaktır. Konu ile ilgili tespit ve terim önerileri masa yöneticisi (moderatör) tarafından rapor haline getirilecektir.

Siber Güvenlik: Bilgi ve iletişim teknolojilerinin çok hızlı bir şekilde gelişmesi, bu teknolojiler tarafından sunulan hizmetlerin her alanda yaygınlaşmasına neden olmuştur. Bireysel veya kurumsal faaliyetlerin çoğu artık internet üzerinden yürütülmektedir. Bu da yeni bir güvenlik anlayışını zorunlu kılmıştır. Teknolojik gelişmeler çerçevesinde kişi ve kurumların teknik, ekonomik ve toplumsal alanlarda kullandığı bilginin, elektronik ve benzeri makineler aracılığıyla toplanması, işlenmesi, saklanması ve korunması ile bunlardan doğan çatışmaların çözümü yeni bir gündem oluşturmuştur.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde "toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet" olarak tanımlanan siber güvenlik kavramı ve bu kavramın tüm bileşenlerinin doğru biçimde anlaşılması ve kamu tarafından bilinir kılınması için yabancı dilden alıntılanmış sözcüklerin doğru kavramları işaret eden Türkçe karşılıklarının bulunması önem arz etmektedir. Yabancı dillerden doğrudan alıntılanan terimler herkes için anlaşılır değildir. Bu terimlerin Türkçe karşılıklarının bulunması bu alanda oluşabilecek çatışma ve mağduriyetlere karşı bir önlem olacaktır.

Bu çalışma grubu, "siber" sözcüğünden başlayarak günümüz küresel bilgi ortamının güvenlik donanımı ve altyapısına ait temel kavramsal sorunları tartışacak ve bu kavramlarla ilgili dilimizde karşılığı olmayan belli başlı terimlerin "Türkçe"sini üretmek için beyin fırtınası yapacaktır. Konu ile ilgili tespit ve terim önerileri masa yöneticisi (moderatör) tarafından rapor haline getirilecektir.

Yöntem

“Yeni İletişim Ortamlarında Türkçe: Güncel Sorunlar ve Terim Önerileri” başlıklı çalıştay, tam gün süren; fikir üretme, paylaşma ve geliştirme amaçlı bir çalışmadır. Çalışmanın katılımcıları, çalıştayın amacına ulaşabilmesi için seçilen konu başlıklarından uzman akademisyenler, sektör temsilcileri, TDK terim sözlükleri komisyonu üyeleri, Türkiye Bilişim Derneği üyeleri ve dilbilimciler olarak seçilmiştir. Çalışmaya 5’i raportör toplam 50 uzman katılmıştır.

Çalıştayda beş başlık altında oluşturulan çalışma grupları yuvarlak masalarda gün boyu, iki oturum halinde çalışmıştır. Her grupta üretilecek fikirlerin farklı alanlar ve bakış açılarını ifade edebilmesine olanak tanınması hedeflenmiş, bu nedenle her grubun farklı alanları ve uzmanlıkları yansıtacak bir karmadan oluşması sağlanmıştır.

Çalışmanın tamamında seçilen yöntem; beyin fırtınası tekniğidir. Bunun için not kağıtları ve kağıt tahtalardan yararlanılmıştır. Tüm görüşlerin ortaya konmasına, paylaşılmasına, tartışılmasına ve oylanmasına imkan tanıyacak bir biçimde herkesin üzerinde birleşebildiği ortak paydaları keşfetmesi hedeflenmiştir. Her katılımcı not kağıtlarını kullanarak görüşlerini ait olduğu gruba iletirken, katılımcıların görüşleri grup içinde tartışılmış, ardından her grubun kağıt tahtası aracılığıyla görüşlerini paylaşması sağlanmıştır. Çalıştayda belirgin sonuçlara varılması için fikir ve önerilerin bazıları çoklu oylama tekniği ile seçilmiştir.

Birinci oturumda katılımcılar, ait olduğu çalışma grubunun konusu ile ilgili tartışılması gereken güncel terimleri tespit etmişler ve bu terimlerden hangilerinin öncelikli ele alınması gerektiği konusunda bir seçim yapmışlardır. Bu seçimde öncelikle terimler listelenmiş, daha sonra öncelikli ele alınması terimlerin belirlenmesi amacıyla terimler oylamaya açılmıştır. Oylamada her katılımcıya 12 oy hakkı verilmiş olup bir terim için en fazla 3 oy kullanma hakkı tanınmıştır. Oylama sonucunda en çok oy alan terimlerin öncelikli olarak tartışılması gerekli terimler olarak rapor edilmiştir.

İkinci oturumda katılımcılar ilk oturumdaki tespitten yola çıkarak terimlerin Türkçe kullanımları konusunda tartışmış ve bu konuda çalışma grubu kararını belirlemek için önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler yabancı terimlere Türkçe karşılıklar bulunması,

yabancı terimlerin olduğu biçimiyle kalması ya da daha geniş bir platformda tartışılması şeklinde olmuştur.

Katılımcılar

Endüstri 4,0 ve Yapay Zeka Çalışma Grubu

- Dr. Özlem İlday, İstanbul Okan Üniversitesi Havacılık Yönetimi Bölüm Başkanı
- Öğr. Gör. İsmail Hakkı Polat, Kadir Has Üniversitesi Yeni Medya Bölümü
- Giray Ergin, Starter Çeviri Merkezi Müdürü
- Koray Özer, Türkiye Bilişim Derneği Bilişimde Özenli Türkçe Grubu Üyesi
- Ömer Ekit, Akwel Program Yöneticisi
- Özge Uçar, Teknoloji İletişimcisi, Social Touch
- Uzman Serdar Karaca, TDK Uzmanı, TDK Terim Sözlükleri Komisyonu Üyesi

Raportör: Ar. Gör. Hüseyin Budak İstanbul Okan Üniversitesi Havacılık Yönetimi Bölümü

Toplum 5,0 Masası Çalışma Grubu

- Prof. Dr. Emine Bogenç Demirel, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Batı Dilleri ve Edebiyatları Bölümü
- Prof. Dr. Ahmet Günşen, TDK Bilim Kurulu Üyesi, TDK Güncel Türkçe Sözlük Kolu Üyesi, Trakya Üniversitesi
- Doç. Dr. Anıl Al-Rebholz, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Sosyal Hizmet Bölümü
- Doç. Dr. Gülsen Meral, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Çocuk Gelişimi Bölümü
- Dr. Öğretim Üyesi Aslı Araboğlu, Trakya Üniversitesi Edebiyat Fakültesi İngilizce Mütercim Tercümanlık Anabilim Dalı
- Dr. Öğretim Üyesi Sezgin Mercan, Başkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı.
- Öğr. Gör. Mehmet Sarı, İstanbul Okan Üniversitesi Çeviribilim Bölümü
- Öğr. Gör. Emin Toksöz, Alanya HEP Üniversitesi İletişim Bilimleri Bölümü
- Emre Dalkılıç, Analist, Ekonomistler Platformu Başkan Yardımcısı

Raportör: Öğr. Gör. Hazal İnaltekin, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

Dijital İtibar Çalışma Grubu

- Prof. Dr. Filiz Balta Peltekoğlu, Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü
- Prof. Dr. Ayşe İlker, TDK Bilim Kurulu Üyesi, TDK Güncel Türkçe Sözlükleri Komisyonu Başkanı, Manisa Celal Bayar Üniversitesi
- Doç. Dr. Cemal Demircioğlu, İstanbul Okan Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Çeviribilim Bölümü İngilizce Mütercim-Tercümanlık Anabilim Dalı
- Doç. Dr. Pelin Ergüven Hürmeriç, Yeditepe Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü
- Doç. Dr. Banu Dayanç Kıyat, Haliç Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü
- Dr. Zehra Güngör, Stage İletişim Danışmanlığı Yönetim Kurulu Başkanı
- Dr. Öğretim Üyesi Emel Tozlu Öztay, İstanbul Gelişim Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü Başkanı
- Seçil Akbudak, Garanti Bankası Kurumsal İtibar ve İletişim Kıdemli Yönetmeni
- Dr. Dilara Kantemir Toros, Preta-a-PR Ajans Başkanı, Kadir Has Üniversitesi Öğretim Görevlisi
- Derya Açar Ergüç, Salt İletişim ve Yönetim Direktörü
- Okan Yüksel, Medya Akademi Koordinatörü

Raportör: Ar. Gör. Sencer Turhan, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü

Dijital Medya Çalışma Grubu

- Prof. Dr. Nadir Engin Uzun, İstanbul Okan Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekanı
- Doç. Dr. Michael Kuyucu, İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi
- Dr. Öğretim Üyesi Merve Zeynep Doğan, Beykent Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

- Dr. Öğretim Üyesi Gaye Topa Çiftçi, Alanya HEP Üniversitesi Alanya HEP Üniversitesi İletişim Tasarımı Yönetimi Bölümü
- Dr. Murat Ertan Doğan, Alanya HEP Üniversitesi İletişim Bilimleri Bölümü
- Dr. Atilla Demircioğlu, Galatasaray Üniversitesi Yabancı Diller Okulu Müdürü
- Öğr. Gör. Nilüfer Ülkügüner Şengel, Yönetmen, İstanbul Okan Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Reklamcılık Bölümü
- Handan Musaoğlu, Spiker TBMM
- Ekrem Beyaz, TDK Uzmanı TDK Terim Sözlükleri Komisyonu Üyesi

Raportör: Dr. Öğretim Üyesi İbrahim Özen İstanbul Gelişim Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Siber Güvenlik Çalışma Grubu

- Doç. Dr. Deniz Yengin, İstanbul Aydın Üniversitesi Yeni Medya Bölümü
- Dr. Hasan Ogan, İstanbul Tabipler Odası Kişisel Sağlık Verileri Çalışma Grubu Genel Koordinatörü
- Dr. Öğretim Üyesi Hakan Aydın, İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü Başkanı
- Dr. Öğretim Üyesi Tülay Gürü Doğan, Alanya HEP Üniversitesi İletişim Tasarımı Yönetimi Bölümü
- Dr. Öğretim Üyesi Onur Sarı, Kent Üniversitesi Meslek Yüksek Okulu Adalet Programı
- Uzm. İrem Işıl Altun, TDK Bilimsel Çalışmalar Müdürü
- İ. İlker Tabak, Türkiye Bilişim Derneği Özenli Türkçe Grubu Üyesi
- Ahmet Pekel, Türkiye Bilişim Derneği Özenli Türkçe Grubu Üyesi
- Ceyda Cimilli Akaydın, Avukat, Bilişim Suçları Uzmanı
- Şenol Armağan, İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilgi Belge Yöneticisi
- Ar. Gör. Mehmet Ali Barışkan, İstanbul Gelişim Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

Raportör: Ar. Gör. Emre Yüksel, İstanbul Gelişim Üniversitesi Yeni Medya Bölümü

Çalışma Gruplarının Tespit Ettiği Sorunlar ve Çözüm Önerileri

Endüstri 4,0 Çalışma Grubu

Endüstri 4,0 çalışma grubu moderatörü TDK Uzmanı, TDK Terim Sözlükleri Komisyonu Üyesi Uzman Serdar Karaca olarak seçilmiştir. Endüstri 4,0 çalışma grubunda tartışılması gereken terimler öncelik sırasına göre şunlar olmuştur: *validasyon, internet of things, online-offline, dijital, autonomous, augmented reality, governance, endüstri 4,0, inovasyon, cobots, full brain emulation, adversarial Network, Reinforced Learning, Artificial pet, Structured Data, Robotic Natives, Autonomy robot, Annotaion, Homologasyon, Training Data, Big Data, Interpolation, Augmented Intellegence, Cltikctivism, Transhumanizm, Orbiting, Supervised-Unsupervised, Generation R, Blow molding.*

Bu terimlerden 15'i için önerilen Türkçe karşılıklar konusunda uzlaşmaya varılmıştır. Bu terimler oylama yapılmadan üzerinde fikir birliğine varılan terimler olmuştur. Bu terimler şöyledir:

Validation: Geçerleme

Validator: Geçerleyici

Innovation: Yenilik (sık kullanılan yenileşim'in doğru olmadığından hareketle)

Structured data: Yapılandırılmış veri

Autonomy robot Bilinçli Robot

Annotation: Açıklama

Full Brain Emulation: Zihin Aktarma, Zihin Nakli

Training Data: Eğitim Verisi

Homologasyon: Uyumlulaştırma

Supervised-unsupervised: Gözetimli – gözetimsiz

Generation "R": R Kuşağı

Blow molding: Şişirme kalıbı

Interpolation: Ara değer hesaplama

Extrapolatation: Dış değer hesaplama

Augmented intelligence: Artırılmış zeka

8 terim için ise birden fazla öneride bulunulmuş ve bu terimlerden hangisinin kullanılacağı konusunda tartışılmış ancak görüş birliğine varılamamıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki terimler önerilmiş ve tartışılmıştır:

Internet of things: Nesnelerin interneti, eşyanın interneti ve şeylerin interneti' terimleri (Bunlardan nesnelerin interneti hali hazırda yazışma diline girmiştir)

Autonomus: Özerk, Kendi Kendine, Sürücüsüz, Otomatik

Augmented Reality: Eklenmiş Gerçeklik, Abartılmış Gerçeklik, Artırılmış Gerçeklik (yaygın olarak kullanılmaktadır), Bindirilmiş Gerçeklik

Endüstri 4,0: 4. Endüstri Devrimi, 4. Sanayi Devrimi, 4. Kuşak Endüstri, 4. Nesil Endüstri

Cobots: Yardımcı Robot, İşbirlikçi Robot

Artificial Pet: Sanal Evcil Hayvan, Sanal Hayvan

Reinforced Learning: Takviyeli Öğrenme, Pekiştirmeli Öğrenme

Adversarial Network: Rekabetçi Sinir Ağ, Hasmane Sinir Ağ

4 terimin yeniden tartışmaya açılması önerilmiştir. Bu terimler *Online-offline, digital, robotic natives, governance* terimlerinin yeniden tartışılması gerektiği sonucuna varılmış, öneri geliştirilmemiştir.

Toplum 5.0 Çalışma Grubu

Toplum 5,0 çalışma grubunun moderatörlüğünü Doç. Dr. Anıl Al-Rebholz yapmıştır. Çalışma grubunda öncelikle toplum 5,0'ın 2016'da Japonya'da ortaya çıktığı, Japon kültürüne ait olduğu, Endüstri 4.0 sonrasında Avrupa'da ortaya çıktığı üzerinde durularak bunun kendi kültürümüze uygulanabilirliği tartışılmıştır. Bu çalışma grubunda öncelikli tartışılması gerekli terimler *parahuman*, *metahuman* ve *epihuman* olarak terim dizisi (21 oy) olarak tespit edilmiştir. Bunun sebebi insan ve robot etkileşim, gelişmiş insan, genlerin kusursuzluğu tartışılmalarıdır. İkinci derecede öncelik verilen terimler *agile work* (9) ve *challenge* (14) olmuştur. Diğer tespit edilen terimler katılımcıların öncelik sırasına göre *start-up* (9), *data-capitalism* (7), *social and emotional robotics* (7), *cyberagency* ve *bioagency* (5), *human computer interface* (5), *cyber/virtual* (5), *embodied ai*(2), *Artificially Augmented Human Being* (1) olmuştur.

Türkçe karşılık bulunan terimler üzerinde oylama yapılmadan görüş birliğine varılmıştır. Bu terimler şunlar olmuştur:

Nonhuman: Yapay İnsan

Parahuman: İnsanimsi

Metahuman: Üst İnsan

Agile Workforce: İşlek

Startup: Tekno–Girişim

Challenge: Kazan Kaybet

Dijital İtibar Çalışma Grubu

Dijital itibar çalışma grubu moderatörlüğünü Prof. Dr. Filiz Balta Peltekoğlu yapmıştır. Çalışma grubunda evrensel bir dijital dil olduğu konusuna dikkat çekilmiş ve bu dijital dilin tümüyle değiştirilmesinin zorluğu üzerinde durulmuştur. Öncelikle Türkçe karşılık geliştirmek için grup üyeleri tarafından önerilen sözcüklerden kurumsal ya da bireysel itibarla ilişkilendirilen ve ilk beş sıraya giren sözcükler katılımcıların öncelik sırasına göre

influencer (21), sensory marketing (21), public shame (16), digital footprint (16) ve trol (13) olmuştur. Diğer tartışılması gerekli görülen terimler ise Blog/Vlog/Blogger/Vlogger (10), spoiler (9), online (8), slander (7) ve background (4) olmuştur.

Türkçe sözcük önerisiyle ilgili olarak yapılan beyin fırtınasında Türkçe karşılık önerisinde bulunulan terimler şunlar olmuştur:

Sensory marketing: duyumsal pazarlama (21 oy)

Public shame: kamusal ayıp (16 oy)

Digital footprint terimi için dijital veri ve dijital iz terimleri önerilmiş ve tartışılmıştır. Ancak sözcüğün Türkçe'de *dijital ayak izi* olarak bulunduğu karşılığın devamı konusunda görüş birliğine varılmıştır. Bir diğer tartışılan terim olan *influencer* terimi ile ilgili önerilerde bulunulduysa da değiştirilmeden kullanılması iletişim uzmanlarının ortak görüşü olmuştur. Oturumda ayrıca Türkçe dilbilgisi ve yazım kurallarına özen gösterilmesi, önerilen sözcüklerin yerleşmesi ve Türkçe sözcüklerin kullanılması konusunda farkındalık yaratılması gerekliliği konusuna da vurgu yapılmıştır.

Dijital Medya Çalışma Grubu

Dijital Medya çalışma grubunun moderatörlüğünü Dr. Öğretim Üyesi Atilla Demircioğlu yapmıştır. Dilimize en çok yerleşen toplumsal bağlamda Türkçeye zararı dokunan düşünce biçimlerimizi etkileyen kavramlar üzerinden ilerleyerek özellikle sosyal medya, habercilik, dijital medya kullanımlarının toplumsal bağlamı geniş alana yayıldığı üzerinde durulmuştur. Bu çalışma grubunun tartışmaya açtığı terimler *Diss atmak, Tbt, stol, stalk, flood, re-tweet, trend topic, likelamak, influencer, dijital ortamlar, random, peay lit, search yapmak, otomasyon, single playlist, podcast, track, mp3, QR Kod, viki, pack shot, teaser, hashtag, navigasyon, spoiler, user generated content, trend topic, mash up, widget, banner, online-offline, müzik/single, video klip, billboard, sem, seo, dijital reklam, caption, Tbt, random, okey, repost, online eğitim, flood, access time* olmuştur. Bu terimlerin Türkçe karşılıkları konusunda önerilerde bulunulduysa da görüş birliğine varılamamıştır. Bunlar:

Diss atmak: Cevap yollamak (10 oy)

Stalk- Stalker: Sanal casus (7 oy)

Tbt: HGG (Hey gidi günler) (10 oy)

Flood: Zincir (4 oy), akış (5 oy)

Re-tweet: Sektirmek (10 oy)

Trend Topic: Gündem başlığı (10 oy)

Random: Rastgele (10 oy)

Play list: Çalma listesi (10 oy)

Podcast: Paylaşılabilir ses kaydı (5 oy), etkileşimli ses kaydı (5 oy)

Track: Parça (10 oy)

QR Code: Mozaik okuyucu (2 oy) , hızlı yanıt kodu (5 oy)

Teaser: Meraklandırıcı video (10 oy)

Mention: Kişi etiketi (10 oy)

Navigasyon: Yol bul (5 oy), yer bul (5 oy)

Spoiler: Ayrıntılı bilgi (8 oy), ön bilgi (2 oy)

Banner: yan tanıtım (5 oy), yan görsel (5 oy)

Direct Message: Doğrudan mesaj (10 oy)

Billboard: Pano reklamı (10 oy)

SEM: Arama motoru pazarlaması (10 oy)

SEO: Arama motoru uyarlaması (10 oy)

Caption: Resim altı (10 oy)

Caps: yazılı resim (5 oy) , resim yorum (5 oy)

Online eğitim: çevrimiçi eğitim (10 oy)

Repost: sektirmek (10 oy)

Influencer: deneyimleyici (7), çığırkan (1 oy)

Access: veri ulaşım (5 oy), bilgi ulaşım (5 oy)

Siber Güvenlik Çalışma Grubu

Siber güvenlik çalışma grubu moderatörlüğünü Doç. Dr. Deniz Yengin yapmıştır. Bu çalışma grubunda 18 terimin tartışılması gerekli görülmüştür. Bu terimlerden *hacker (13 oy)*, *cracker (14 oy)*, *license (10 oy)*, *version (4 oy)*, *release (3 oy)*, *SCADA (Supervised control data accusation) (5 oy)*, *interrupt (2 oy)*, *degretion (4 oy)*, *unauthorized (3 oy)*, *modification (5 oy)*, *SSL (4 oy)*, *SET (Secure electronic transfer) (2 oy)*, *virtural private network (VPN) (2 oy)*, *fooding attacks (10 oy)*, *binge watch (7 oy)*, *injection (3 oy)*, *social engineering (5 oy)*, *cyber /siber (7 oy)*, *digital (10 oy)*, *blockchain (3 oy)*.

Türkçe sözcük önerisiyle ilgili olarak yapılan beyin fırtınasında Türkçe karşılık önerisinde bulunan terimler şunlar olmuştur:

Hacker: Bilgisayar Korsanı (16 oy)

Cracker: Kırıcı (18 oy)

Software License: Yazılım Kullanım Hakkı (17 oy)

Binge Watch: Aralıksız izlemek (1 oy), duraksız izlemek (6 oy)

Binge Watcher: Dizibitiren (3 oy)

Flooding Attacks: Taşırma saldırıları (7 oy)

Social engineering attacks: Sosyal mühendislik saldırıları (5 oy) (sosyal mühendislik saldırılarında art of "deception : kandırma sanatı" kullanılır)

Cyber: Siber (11 oy)